

Tortosa. En aquests temps de plegar olives, una varietat nova creada a les nostres terres, però encara desconeguda, està guanyant terreny

L'olivera Panisello, espècie autòctona i contemporània

Reportatge

SÍLVIA PANISELLO CABRERA
TORTOSA

Des dels temps dels romans, parlar d'olives, a les Terres de l'Ebre, és un tema que mos agermana, abunda i es repeteix d'any en any entre la fi d'octubre i els primers sospirs de febrer, lo temps de plegar-les.

A les Terres de l'Ebre s'hi cultiven diverses varietats d'oliveres però les que trobem més sovint són l'Empeltre, l'Arbequina, la Morruda, la Farga i la Sevillenca; estes tres últimes amb Denominació d'Origen Protegida, i de fa cosa de vint-i-cinc anys han proliferat les plantacions de la varietat Panisello. Mos fixarem en esta última varietat per ser la més nova i més desconeguda segurament.

Parlar de varietats d'olivera és, en certa manera, parlar de la tradició agrícola i de la història del nostre país. Los enginyers agrònoms J. Tous i J.M. Franquet expliquen al seu llibre *Olivo y aceites de calidad* (Onada Edicions) que les oliveres solen anar

Parlar de varietats d'olivera és parlar de tradició agrícola i de la història del país

unides a una institució que aposta aferrissadament per una varietat per tal d'obtenir bons beneficis. Així trobem que la varietat Farga va unida al convent de Benifassà (Baix Maestrat) en temps de la Corona d'Aragó, i que l'Arbequina es va expandir gràcies als ducs de Cardona i al duc de Medinaceli, tots dos vinculats al poble d'Arbeca a Lleida.

En lo cas de l'olivera Panisello no hi trobem cap institució amb poder al darrere però sí que hi trobem un pagès amant del seu ofici, José Panisello Roca (Tortosa, 1926-2005). José va pertànyer a la tercera generació de pagesos dedicats al planter d'arbres

Fotografia de boda de José Panisello Roca i Conxita Cabrera Blanch, el 27 de novembre de 1957 a l'estudi Dauflí. FOTO: FAMILIA PANISELLO CABRERA

Una olivera Panisello, plantada a Tortosa. FOTO: QUIMO PANISELLO GAMUNDI

fruiters i de jardineria. Son iaio i els germans de son iaio havien engegat l'Hortícola Dertosense, una empresa que tal com deia la capçalera de les factures tenia «Grandes viveros de cepas americanas, árboles frutales y forestales».

José havia començat a treballar les terres de la família quan encara era un xiquet, compaginant faena amb estudis. En fer-se gran i un cop acabat lo servei militar, l'any 1954 es va casar amb l'ampollera Conxita Cabrera Blanch, amb qui va tindre cinc filles i el 1967, l'empresa familiar passà a ser d'un sol gestor: José Panisello Roca, arboricultor i planterista.

A banda de la passió per la seua faena de planterista, José en tenia una altra: la caça. Esta activitat lo portava sovint a «batre mig terme», cada cap de setmana, i just va ser un dia de cacera de 1990 que va ataüllar una olivera borda, un ullastre, que tenia unes

Un dia de caça, Panisello va ataüllar una olivera amb unes olives ben grosses

olives ben grosses en temps de seca, cosa estranya en un arbre bord. Tal com havia fet altres vegades, va tallar unes barretes per a poder plantar-les a un dels esclops de sevillenca que tenia a la finca amb lo desig que la planta agafés força i es deixés reproduir amb facilitat. Al cap de dos anys va poder fer una primera collita.

La nova olivera presentava quaranta fulles per branca en comptes de les vint habituals; fulles estretes que la convertien en lo doble de productiva i les olives li creixien a carrols. Panisello va posar en coneixement de l'amic i enginyer agrònom Josep Estrada Ferrando, president de la cooperativa Soldebre, l'èxit del seu treball de selecció. Estrada es va encarregar de fer les proves i analítiques pertinents i l'oli va resultar d'una qualitat envejable a banda d'aguantar molt bé l'oxidació.

Per tal de veure si l'olivera s'adaptava a diferents tipus de terra, José Panisello va reproduir la primera olivera pel mètode tradicional, per empelts, i la va difondre entre els seus col·legues pagesos. En veure que els resultats eren satisfactoris i les oliveres creixien ràpidament (fins a tres metres en dos anys) i eren molt productives, Panisello, animat per Estrada, va disposar la reproducció de l'olivera, ara ja amb nom propi, en mans del viver Mitoplant, que va fer-ne la reproducció i la posterior difusió.